

NASDAQ OMX ima veikti nauja prekybos platforma

2010 metų vasario 8 dieną NASDAQ OMX pradeda veikti nauja prekybos platforma INET, kuri skirta prekiauti akcijomis. Pokyčiai įsigalioja Baltijos ir Šiaurės Europos šalyse. Ši technologija yra naudojama prekiauti JAV ir Londono biržose.

Naujoji sistema nuo ankstesnės skiriasi tuo, kad joje nėra kainos kitimo ribų. Iki šiol galiojo 15 proc. kainos kitimo ribos, kai atskaitos kaina būdavo praėjusios prekybos sesijos uždarymo kaina. Pavedimus, kurių kaina viršydavo numatytą ribą, biržos sistema anuliudavo. Nors kainos kitimo ribų neliks, tačiau rinkos dalyviai turės įvesti kainas, kurios atspindi atitinkamo vertybinio popieriaus rinkos kainos realijas.

Prekybos sąrašai, prekiaujant Baltijos šalių akcijomis, nesikeis.

Prekybos laikas

Prekybos etapas		Laikas
Laikas iki atidarymo aukciono	Pre – open	09:00 – 10:00
Atidarymo aukcionas	Uncross	10:00
Nepertraukiama prekyba	Continuous Trading	10:00 – 15:55
Laikas iki uždarymo aukciono	Pre – close	15:55 – 16:00
Uždarymo aukcionas	Uncross	16:00*
Poprekybinė sesija	Post Trade	16:00 – 16:30
Neprekybinis laikas	Closed	16:30 – 09:00

* Uždarymo aukciono laikas yra pasirenkamas atsitiktinai nuo 15:59:30 iki 16:00:00

Pavedimų galiojimo laikas

Pavedimas galioja tik įvedimo momentu (angl. *Immediate or cancel, IoC*) – jis įvykdomas iš karto arba anuliuojamas. Jei pavedimas nėra iki galo įvykdomas, visi atlikti veiksmai anuliuojami. Ši pavedimo galiojimo sąlyga gali būti naudojama su minimaliu vykdomu pavedimo dydžio sąlyga.

Pavedimo davimas

Operacija	VP	Kiekis	Kaina	Pavedimo suma (be komisinio)	Galioja iki
☐ Pirkti ☐ Parduoti	Pasirinkite VP	50000	2	100000	-
min. vykdomas kiekis		Kainos sąlyga		Sąlyga	
<input type="text"/>		<input type="text"/>		<input type="text"/>	

Atgal

Jei pasirenkama sąlyga FoK (*Viskas arba nieko*, angl. *Fill-or-Kill*) pavedimas bus įvykdomas tik tuo atveju, jei iki nurodytos kainos ribos pavyks nupirkti visą pavedimo kiekį. Pasirinkus IoC ir nurodžius minimalų vykdomą kiekį, visas pavedimas pateikiamas kaip FoK.

Pavedimas galioja iki anuliavimo (angl. *Good till cancelled; GTC*). Pasirinkę galiojimo sąlygą „Galioja iki anuliavimo“ – GTC (angl. *good-till-cancel*), rinkos dalyviai pasirinks pavedimo galiojimą iki jis bus atšauktas. Pavedimą atšaukti gali pats rinkos dalyvis arba birža. Birža atšaukti pavedimą gali pasirodžius esminei naujienai, kuri gali turėti įtakos pavedimo kainai. Tokiu atveju nurodoma *Pavedimas anuliuotas Nasdaq OMX iniciatyva*.

Galioja iki

Rest Of Day

Rest Of Day

Date Specified

Good till cancel

GTT

Įvesti pavedimą

Dėmesio: nerekomenduojama teikti pavedimų ilgesniam kaip 30 d. laikotarpiui.

Pavedimas galioja iki prekybos dienos pabaigos ir bet kurie neįvykdyti veiksmai bus nedelsiant anuliuoti iš karto po uždarymo aukciono (angl. *Day order; Rest of Day*).

Galioja iki

Rest Of Day

Rest Of Day

Date Specified

Good till cancel

GTT

Įvesti pavedimą

Pavedimas galioja iki nurodyto laiko tą prekybos dieną (angl. *Good till time; GTT*).

Galioja iki

16:32:16

GTT

šlyga

Įvesti pavedimą

Jei nėra pasirinktos pavedimo sąlygos, kuri riboja pavedimo galiojimą (FoK/IoC), pavedimai standartiškai bus pateikiami galioti vieną dieną (galiojimo sąlyga „Rest of Day“). Rinkos dalyviai gali pasirinkti ilgesnį nei viena diena galiojimą, nurodydami konkrečią galiojimo datą.

2010			Kovas			
P	A	T	K	Pn	Š	S
01	02	03	04	05	06	07
08	09	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Galioja iki

2010-03-16

Date Specified

šlyga

Įvesti pavedimą

Pavedimų tipai

Limituotas pavedimas (angl. *Limit order*) – pavedime nurodoma konkreti kaina. Perkant suprantama, kad tai aukščiausia kaina, už kurią norima nusipirkti, o parduodant – kad tai žemiausia

kaina, už kurią pardavėjas sutinka parduoti. Jei pavedimas neįvykdomas iš karto arba įvykdomas iš dalies, jis (arba neįvykdyta dalis) atsiranda biržoje, kur galioja kainos ir laiko prioritetai. Pasirinkus tokį pavedimą, jis galioja iki nurodytos laiko sąlygos arba iki galutinio įvykdymo. Gali būti vedami kartu su *IoC* ir *FoK* sąlygomis

Kaip pateikti? Visi pavedimai yra limituoti, jeigu nepasirenkate kitų pavedimo sąlygų.

Pavedimo davimas

Operacija	VP	Kiekis	Kaina	Pavedimo suma (be komisinio)	Galioja iki
☐ Pirkti ☐ Parduoti	Pasirinkite VP <input type="text"/>	50000	2	100000	Rest Of Day
Rodomas kiekis	Kainos sąlyga		Sąlyga		
<input type="text"/>	<input type="text"/>		<input type="text"/>		

Atgal

Įvesti pavedimą

LOC / LOO – limituoti pavedimai, pateikiami atidarymo (LOO) ir uždarymo (LOC) aukcionams. Šių pavedimų galiojimas yra tik artimiausias aukcionas. Pateikti LOO pavedimą galima tik iki 9:59. Vėliau pateiktas pavedimas paprasčiausiai negalios. LOC pavedimą galima teikti visą dieną iki uždarymo aukciono pabaigos (15:59:30-16:00:00).

Pavedimo davimas

Operacija	VP	Kiekis	Kaina	Pavedimo suma (be komisinio)	Galioja iki
☐ Pirkti ☐ Parduoti	Pasirinkite VP <input type="text"/>	50000	9	450000	-
Rodomas kiekis	Kainos sąlyga		Sąlyga		
<input type="text"/>	LOO		<input type="text"/>		

Kainos sąlyga

LOC
LOO
LOC

Atgal

Įvesti pavedimą

Pavedimas rinkos kaina (MP) (angl. *Market order*) vykdomas dabartinėmis rinkos sąlygomis. Šio tipo pavedimai pasižymi tuo, jog rinkoje yra vykdomi iš karto, tačiau tik geriausia kaina. T. y. parduodama bus tik esant geriausiai paklausos kainai, perkama – geriausiai pasiūlos kainai. Neįvykdyti veiksmai bus atšaukti net ir tada, kai akcijų pakaks iki galo įvykdyti pavedimą esant kito (perkant aukštesnio, parduodant – žemesnio) lygio kainai. Rinkos kainos pavedimai gali būti teikiami tik per nepertraukiamą prekybą ir būtinai turi būti pasirinkta viena iš sąlygų: *FoK* arba *IoC*.

Pavedimai rinkos kaina gali būti pateikiami ir uždarymo bei atidarymo aukcionams. Tuomet jie galioja per visą aukcioną ir renkantis juos nereikia rinkti *FoK* / *IoC*.

Atidarymo aukcionui pasirenkama – *MOO* (*Market on open*).

Uždarymo aukcionui pasirenkama – *MOC* (*Market on close*).

Kaip pateikti? Pavedimus rinkos kaina pateikti internetu nebus galima (atsižvelgiant į NASDAQ OMX rekomendacijas dėl pavedimų, teikiamų per interneto prieigą). Pardavimo pavedimai rinkos kaina gali būti pateikiami Jūsų konsultantui.

Balansuojantis pavedimas (angl. *Imbalance order*) – pavedimas, skirtas subalansuoti rinkai. Šio tipo pavedimai nedalyvauja nustatant aukciono kursą, o tik užpildo pasiūlos ir paklausos neatitikimą. T. y. jei paklausa didesnė už pasiūlą, įvyks tik pardavimo balansuojantys pavedimai ir tik tokio dydžio, kuris yra lygus paklausos ir pasiūlos skirtumui. Analogiškai – kai pasiūla didesnė už paklausą, įvyks tik pirkimo balansuojantys pavedimai ir tik tokiam dydžiui, kuris yra lygus pasiūlos ir paklausos skirtumui. Šio tipo pavedimai turi laiko prioritetą tik prieš kitus balansuojančius pavedimus.

Šie pavedimai teikiami išskirtinai tik aukcionams:

IOOP – atidarymo aukciono balansuojantis pavedimas;

IOOC – uždarymo aukciono balansuojantis pavedimas.

Kaip pateikti? Pavedimus galima pateikti tik per vieną prekybos sesiją dėl jų specifinių vykdymo sąlygų. Pavedimas privalo būti pateikiamas nurodant ribinę kainą.

Pavedimo davimas

Operacija	VP	Kiekis	Kaina	Pavedimo suma (be komisinio)	Galioja iki
☐ Pirkti ☐ Parduoti	Pasirinkite VP	50000	9	450000	-
Rodomas kiekis		Kainos sąlyga		Sąlyga	
<input type="text"/>		IOOP		<input type="text"/>	

Kainos sąlyga

- IOOP
- LOO
- LOC
- IOOP**
- IOOC

Naujos Pavedimų rūšys

Pavedimas su rezervu (angl. *Reserve order arba Iceberg order*) – tam tikra pavedime nurodyto kiekio dalis neatskleidžiama rinkai. Nauja skelbiama pavedimo dalis atnaujinama tik po to, kai įvykdoma ankstesnioji. Naujos skelbiamos dalies atskleidimas turi įtakos pavedimo laiko prioritetui. Iki šiol neskelbiama pavedimo dalis negalėjo viršyti atskleidžiamos dalies daugiau kaip 1000 kartų, INET platformoje šio apribojimo nebus.

Kaip pateikti?

Pavedimo davimas

Operacija	VP	Kiekis	Kaina	Pavedimo suma (be komisinio)	Galioja iki
☐ Pirkti ☐ Parduoti	Pasirinkite VP	5000	2	10000	Rest Of Day
Rodomas kiekis		Kainos sąlyga		Sąlyga	
<input type="text" value="1000"/>		<input type="text"/>		<input type="text"/>	

Neatskleidžiamas pavedimas (angl. *Non-displayed order, Hidden order*) – pavedimas įvedimo metu turi būti didelės apimties (ne mažesnis kaip 50 000 eurų arba jo ekvivalentas litas ar latais), palyginti su įprastu sandorio dydžiu rinkoje. Tokiu atveju skelbiamų akcijų turi būti „0“.

Kaip pateikti?

Pavedimo davimas

Operacija	VP	Kiekis	Kaina	Pavedimo suma (be komisinio)	Galioja iki
☐ Pirkti ☐ Parduoti	Pasirinkite VP	50000	3.5	175000	Rest Of Day
Rodomas kiekis		Kainos sąlyga		Sąlyga	
<input type="text" value="0"/>		<input type="text"/>		<input type="text"/>	

Minimalaus kiekio pavedimas (angl. *Minumim quantity order*) gali būti įvestas vykdyti iš karto, bet akcijų kiekis turi būti ne mažesnis negu nurodyta. Tai pavedimai, kuriems atlikti būtina pavedimo sąlyga *IoC*. Jei perkama tiek, kiek yra minimali pavedimo vykdymo suma, laikoma, kad pavedimas teikiamas su *FoK* sąlyga.

Kaip pateikti?

Pavedimo davimas

Operacija	VP	Kiekis	Kaina	Pavedimo suma (be komisinio)	Galioja iki
☐ Pirkti ☒ Parduoti	Pasirinkite VP	50000	3.5	175000	-
min. vykdomas kiekis		Kainos sąlyga		Sąlyga	
1250				IOC	

Atgal

Įvesti pavedimą

**Svarbiausi pavedimų tipų ir prekybos sistemos funkcionalumo pokyčiai
(NASDAQ OMX Vilniaus informacija)**

	Aprašas	Pastabos
Minimalaus kiekio pavedimas	Pavedimas, kurį atliekant nurodomas minimalus kiekis per nepertraukiamą prekybą	<p>Tokie pavedimai leidžiami tik per nepertraukiamą prekybą ir kai pavedimas galioja tik įvedimo momentu (angl. <i>Immediate or cancel</i>).</p> <p>Jei minimalus VP kiekis sutampa su visu pavedimo dydžiu, tuomet pavedimas turi būti įvykdytas arba anuliuotas (angl. <i>“Fill or Kill“ order</i>).</p>
Neatskleidžiamas pavedimas	Neatskleidžiamą limituotą pavedimą mato tik jį įvedantis rinkos dalyvis. Atliekant šį pavedimą nurodoma maksimali pirkimo ar minimali pardavimo kaina.	<p>Jei pavedimas įvykdomas iš dalies, jis įvedamas į pavedimų knygą mažėjančia pirkimo kainos tvarka arba didėjančia pardavimo kainos tvarka ir ten būna iki įvykdymo (kaip ir kiti tos pačios kainos pavedimai), vadovaujamas laiko prioriteto principu. Atskleidžiamas pavedimas turi prioritetą neatskleidžiamo pavedimo atžvilgiu.</p> <p>Neatskleidžiami pavedimai bus visiškai nematomi. Kad pavedimas galėtų būti neatskleidžiamas, jo dydis turi būti ne mažesnis, kaip 50 000 eurų (pagal didelės apimties pavedimų kriterijų, numatytą MIFID direktyvoje).</p> <p>Nereikėtų painioti neatskleidžiamų pavedimų su pavedimais su rezervu (angl. <i>Iceberg orders</i>), kur pavedimo knygoje nevisiškai atskleidžiama tik pavedimo kiekio dalis.</p>
Pavedimas galioja iki anuliovimo (angl. <i>Good-till-cancelled</i>)	Pavedimas neanuliuojamas prekybos dienos pabaigoje, bet saugomas ir automatiškai įvedamas iki kitos prekybos sesijos pradžios į pavedimų	Priklausomai nuo finansų tarpininko dabartinės ir ateities tvarkos, klientams gali būti leidžiama įvesti jau ilgai galiojančius pavedimus,

	knygą. Šie pavedimai yra neriboto galiojimo, išskyrus tuos atvejus, kai paskelbiami esminiai įvykiai, dėl kurių seni pavedimai būtų anuliuojami. Pavedimai, galiojantys iki anuliovimo, liks pavedimo sistemoje tol, kol nebus įvykdyti.	kuriems nereikalingas pakartotinas įvedimas.

Pasikeitę pavedimų tipai ir funkcionalumas

	SAXESS prekybos sistema	INET prekybos sistema
Rinkos pavedimas (angl. <i>Market order</i>)	Kaina nenustatyta kaip pavedimo sąlyga, todėl pavedimas vykdomas skirtingomis kainomis ir nebūtinai geriausia kaina.	Pavedimas rinkos kaina sugretinamas su priešinga pavedimų knygos puse ir maksimaliai įvykdomas geriausia kaina. Neįvykdyta pavedimo dalis anuliuojama net jei yra daugiau vertybinių popierių mažesne kaina. Kad pavedimas būtų įvykdomas įvairiais kainų lygiais, gali būti naudojamas limituotas pavedimas (pavedime nurodoma maksimali pirkimo arba minimali pardavimo kaina), kuriame limituota kaina peržengia geriausią pasiūlos / paklausos kainą.
Aukciono vykdymo laikas (angl. <i>uncross point of time</i>) (pavedimų vykdymas po atidarymo ir uždarymo aukcionų)	Vienu metu aukcionas gali vykti vienoje pavedimo knygoje tam tikru eiliškumu.	Aukcionas vyksta visose pavedimo knygosose vienu metu. Tačiau uždarymo aukcionas vyksta atsitiktine tvarka per 30 sekundžių.